

Економічні науки

УДК 330.1

Ходюк Ольга Олегівна

студент

*Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Ходюк Ольга Олеговна

студент

*Национального технического университета Украины
«Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»*

Olha Khodiuk

Student of the

*National technical university of Ukraine
"Ihor Sikorskiy Kyiv Politechnical Institute"*

Науковий керівник:

Шашина Марина Володимирівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та підприємництва

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

ПАТ "ЗЗБК ІМ. С. КОВАЛЬСЬКОЇ"

УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЯ

ОАО "ЗЖБК ИМ. С. КОВАЛЬСКОЙ"

PJSC "S. KOVALSKA ZZBK" FINANCIAL POTENTIAL

MANAGEMENT

Анотація. Стаття присвячена пошукам шляхів, які забезпечать підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства. У даній публікації проведено аналіз управління фінансовим потенціалом, а також визначено основні його проблеми. Визначено підходи та шляхи вдосконалення управління фінансовим потенціалом на підприємстві з метою підвищення інвестиційної привабливості.

Ключові слова: управління, фінансовий потенціал, сталий розвиток, платіжне зобов'язання, реструктуризація, структури власності.

Summary. The article is devoted to finding ways to improve the management of financial potential of the enterprise. This publication analyzes the management of financial potential, as well as identifies its main problems. Approaches and ways to improve the management of financial potential at the enterprise in order to increase investment attractiveness are identified.

Key words: management, financial potential, sustainable development, payment obligation, restructuring, ownership structures.

Постановка проблеми. У ринковому середовищі, що характеризується невизначеністю та динамізмом, і кожна компанія, і уряд повинні адекватно оцінювати власні можливості розвитку та ефективно керувати наявними фінансовими ресурсами. Ринкові перетворення в національному та глобальному вимірах відображають посилення фінансової глобалізації та інтенсифікацію руху фінансових ресурсів у різних формах, що, у свою чергу, збільшує значення фінансового потенціалу для досягнення стратегічних цілей економічних суб'єктів та країни як ціле.

Теоретична основа цієї проблеми обумовлена відсутністю чіткого алгоритму створення Стратегії сталого розвитку в Україні, потреба в якій давно визнана на законодавчому рівні, але в реальному житті існує ряд

проблем з практичними кроками до впровадження. Це визначає актуальність та необхідність подальших досліджень фінансового потенціалу та його ролі у забезпеченні сталого розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне підґрунтя дослідження фінансового потенціалу закладено в працях Дж. Б'юкенена, А. Вагнера, Т. Веблена, Дж. Кейнса, А. Маршалла, Р. Масгрейва, В. Парето, А. Пігу, А. Сміта, Дж. Стігліца, І. Фішера, М. Фрідмана та ін. Важливі аспекти фінансового потенціалу держави, регіону, підприємств, домогосподарств розглядали у своїх наукових дослідженнях такі вітчизняні науковці, як О. Дем'янчук, М. Крупка, І. Луніна, В. Опарін, Н. Ткаченко, В. Тропіна, С. Шумська, А. Громадова, Н. Левченко, Г. Партіна, Р. Портна, Г. Кучер, О. Кириленко, Т. Кизима, О. Тулай та інші.

У той же час сьогодні надзвичайно важливо розробити в державі механізм, який би ефективно керував наявним фінансовим потенціалом та забезпечував стійкий розвиток країни в цілому.

Мета статті. На основі методології дослідження економічної категорії «фінансовий потенціал» визначити роль фінансового потенціалу у забезпеченні сталого розвитку підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. С. Ковальської».

Виклад основного матеріалу. За результатами аналізу управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ "ЗЗБК ім. С. Ковальської" ми можемо виділити основні недоліки:

- Компанія не може вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання через високоліквідні активи;
- Низька ефективність використання активів у виробничому процесі.

Проблема полягає в тому, що на початку року на кожну гривню поточних зобов'язань компанія нараховувала 0,629 високоліквідних

оборотних активів, до кінця року ситуація покращилася лише на 4% до 0,657, хоча вона залишалася в межах нормативне значення.

Виходячи з того, що коефіцієнт строкової ліквідності та коефіцієнт поточної ліквідності пропорційний, тобто безпосередньо залежить від оборотних активів та зобов'язань. Аналізуючи фінансову документацію підприємства, слід зазначити, що найбільше в грошовому вираженні поточних зобов'язань ПАТ "ЗЗБК ім. С. Ковальська" знаходиться на рахунках з учасниками та за товари, роботи та послуги.

Провівши аналіз, ми можемо виділити два способи підвищення поточної ліквідності підприємства та фінансового потенціалу в цілому:

– Зменшити частку короткострокових зобов'язань у пасивах організації. Це означає переведення частини короткострокової заборгованості на довгострокову (тобто залучення довгострокових позик та позик замість поточних) або реструктуризацію боргу підприємства;

– Збільшення частки ліквідних (оборотних) активів за рахунок зменшення частки необоротних активів;

Оскільки управління фінансовим потенціалом - це комплексне управління різними факторами на підприємстві, на мою думку, підходи та шляхи вдосконалення управління фінансовим потенціалом на підприємстві з метою підвищення інвестиційної привабливості повинні бути всебічними. Таким чином, для досягнення максимального результату для поліпшення економічного стану підприємства необхідно здійснити ряд заходів, які так чи інакше впливають на нього. Виходячи з того, що обидва способи підвищення поточної ліквідності взаємопов'язані, їх слід об'єднати в одну систему, яка складалася з декількох етапів, залежно від виду економічної діяльності підприємства.

Перший крок цієї системи - зменшення боргу підприємства та його реструктуризація. Реструктуризація підприємства передбачає зміну його структури для подолання різних фінансових та економічних труднощів з

метою вдосконалення та адаптації її до різних несприятливих зовнішніх чи внутрішніх проблем. Перш за все, це сукупність певних заходів, фінансових, технічних чи організаційних за своєю суттю, які дозволять компанії допомогти відновити свою платоспроможність чи конкурентоспроможність. Важливо вважати цей крок цілком нормальним кроком, який постійно повторюється. Це слід робити в той момент, коли компанія має проблеми з ефективністю своєї діяльності.

Якщо заздалегідь реструктурувати компанію, це може призвести до:

- Підвищення вартості підприємства;
- Підвищення рівня інвестицій у підприємства;
- Підвищення економічних показників діяльності підприємства;
- Вирішення зовнішніх і внутрішніх проблем підприємства.

Реструктуризація - це крок, який заохочує зміну всіх основних структур підприємства та важливих складових, а саме:

- активи та пасиви;
- структури власності;
- Інше.

Основними ознаками, які слід використовувати для реструктуризації, є:

- стан глибокої кризи на підприємстві;
- коли стан підприємства абсолютно задовільний, але є несприятливі прогнози функціонування підприємства;
- коли стан підприємств дуже хороший, але його можна покращити.

Рис. 1. Підходи реструктуризації

Найпопулярніші методи реструктуризації включають розстрочку платежів, заміну одного зобов'язання іншим, прощення боргів. Щодо останнього, то така форма відносин часто виникає тоді, коли борг частково прощається, але за певних умов, коли компанія повинна їх виконувати. Інші підходи до реструктуризації показані на рис. 1.

Зміна умов оплати за платіжним зобов'язанням. Цей метод досить поширений при реструктуризації боргу. Переглянувши фактичний стан справ позичальника, деякі компанії приймають рішення про відстрочення погашення боргу, сподіваючись, що через певний проміжок часу фінансове та економічне становище компанії стабілізується і воно зможе виконати свої зобов'язання повністю. Зазвичай компанія-боржник змушена доплачувати за право на виконання своїх зобов'язань пізніше встановленого часу.

У разі реструктуризації заборгованості зі зміною часу виконання зобов'язань існує кілька варіантів:

Відстрочка.

У разі відстрочки платежів боржнику надається певний проміжок часу шляхом продовження виплати заборгованої суми.

Розстрочка.

У цьому випадку борг погашається в кілька частин, поки не буде сплачена вся сума.

Поєднання відстрочки та розстрочки.

Якщо використовується комбінація відстрочки та розстрочення платежів, борги погашаються частково, поки вся сума боргу не буде виплачена в новому терміні.

У будь-якому з перерахованих вище видів відстрочки платежу доступність та сума додаткових платежів визначаються окремо.

Зміна змісту зобов'язання, що припиняє первісне зобов'язання.

У цьому випадку існує так зване доручення, яке означає, що організація-боржник не в змозі виконати свої зобов'язання готівкою, але має ліквідні активи або товари, за допомогою яких погашає поточну заборгованість перед кредитором.

У випадку, якщо боржник і кредитор мають інші зобов'язання, в яких вони змінюють ролі, а боржник стає кредитором за іншим зобов'язанням і навпаки, сторони можуть компенсувати зустрічні вимоги.

У різних ситуаціях рішення приймається індивідуально і приймається залежно від термінів, складності, витрат, фінансових та юридичних ризиків. Щоб отримати максимальний результат, часто необхідно використовувати кілька підходів одночасно. У будь-якому випадку реструктуризація боргу - це складний творчий процес, який вимагає участі професіоналів.

Реструктуризація - це правильний підхід для підвищення управління фінансовим потенціалом підприємства. Наприклад, у 2019 році ПАТ "ЗЗБК ім. С. Ковальська" частково рефінансувало свої зобов'язання у розмірі 1,3

млрд грн, які вона отримала у 2016 році від банківських синдикатів. Як і зараз, у компанії було мало грошей на її погашення, але Компанія вирішила відстрочити платежі для збереження залишків на рахунках. Для рефінансування компанія вимагала кредиторів приблизно 695 мільйонів гривень протягом трьох років за умови, що компанія розмістить свої депозити в цих банках.

Наступним кроком у цій системі є збільшення частки ліквідних активів та підвищення ефективності оборотних активів. Скорочення оборотних коштів та раціональне використання матеріальних ресурсів має велике значення для підвищення ефективності оборотних коштів. Через різні умови компанія може формувати надмірну кількість запасів, що може призвести до уповільнення оборотних коштів. Виходячи з цього, одним із способів підвищення ефективності оборотних коштів є залучення до обігу надмірних запасів матеріальних активів, приведення запасів у відповідність до встановлених норм.

Оцінка фінансового стану організації буде неповною без аналізу її фінансової стійкості. Завданням аналізу фінансової стійкості є оцінка розміру та структури активів та пасивів. Це необхідно, щоб знати, наскільки організація є фінансово незалежною, зростає чи зменшується рівень цієї незалежності та чи відповідає стан активів та пасивів організації цілям її фінансово-господарської діяльності. Показники, що характеризують незалежність кожного елемента активів та майна загалом, дозволяють оцінити, чи є аналізована організація достатньо стабільною у фінансовому вираженні.

Аналіз фінансової стійкості покликаний визначити фінансову незалежність підприємств від позикових коштів та визначити резерви для поліпшення фінансового стану. Як абсолютні показники фінансової стійкості використовують показники, що характеризують ступінь забезпеченості запасами та витрати джерел їх формування. Для

характеристики джерел формування запасів визначте три основні показники:

– Наявність власних оборотних коштів (ВОК). Цей показник характеризує чистий оборотний капітал. Збільшення цього показника в порівнянні з попереднім періодом свідчить про подальший розвиток діяльності організації.

– Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і витрат (СДЗ) - визначається шляхом збільшення попереднього показника на суму довгострокових пасивів.

– Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат (ОІ) – розраховується шляхом збільшення попереднього показника на суму короткострокових позикових коштів.

Оцінити інший аспект фінансової стійкості можна, виявивши, наскільки підприємство забезпечено джерелами формування запасів. Це допоможуть зробити наступні показники:

- Надлишок (+) або недолік (-) власних оборотних коштів;
- Надлишок або нестача власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і витрат;
- Надлишок або нестача загальної величини основних джерел формування запасів.

Виявлення надлишків або дефіциту джерел коштів для покриття товарно-матеріальних цінностей дозволяє визначити тип фінансової стійкості, що, в свою чергу, допомагає визначити шляхи збільшення обороту оборотних активів. підходу, для кожного підприємства існують окремі рішення залежно від ресурсної бази підприємства та його фінансових та трудових ресурсів.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Отже, для поліпшення фінансового потенціалу підприємства необхідно використовувати комплексний підхід, роздільний, якщо є загроза

банкрутства, насамперед необхідно знайти шляхи реструктуризації боргу підприємства, прискорити оборотні активи та збільшення частки ліквідних активів.

Література

1. 7 цілей сталого розвитку – відлік пішов.
URL: <http://ecoclubua.com/2016/01/17-tsilej-staloho-rozvytku/>
2. Алексеєнко І. І. Прогнозування розвитку фінансового потенціалу адміністративно-територіальної одиниці / І. І. Алексеєнко. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1204/12aiipod.pdf>
3. Буряченко А. Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку: Монографія. К.: КНЕУ, 2013. 342 с.
4. Газуда М. В., Індус К. П., Лалакулич М. Ю. Детермінанти формування і удосконалення системи управління фінансовим потенціалом України / М. В. Газуда, К. П. Індус, М. Ю. Лалакулич. Ужгород: Видавництво «ФОП САБОВ А. М.», 2017. 220 с.
5. Дем'янюк О. І. Теоретичні основи фінансового потенціалу адміністративно-територіальної одиниці / О. І. Дем'янюк. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2013_23_32
6. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: концептуальні засади теорії і практики: Автореф. дис... докт. екон. наук: спец. 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / Терноп. нац. екон. ун-т. Т., 2011. 36 с.
7. Кучер Г. В. Фінансовий потенціал як економічна категорія / Г. В. Кучер. Актуальні проблеми економіки, 2014. №9. С. 46-52.
8. Кучер Г. Фінансовий потенціал економічного розвитку: теоретичний аспект / Г. Кучер // Вісник КНТЕУ, 2014. № 4. С. 92-103.
9. Перекази мігрантів з-за кордону та можливі заходи щодо їх заохочення та ефективного використання: Аналітична записка /

Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1276/>

- 10.Портна О. В. Теоретичні підходи до визначення сукупного фінансового потенціалу країни / О. В. Портна // Проблеми економіки. –2013. №3. С. 128-133.
- 11.Тулай О. І. Фінансовий потенціал держави у стимулюванні сталого людського розвитку / О. І. Тулай // Актуальні проблеми економіки. 2015. № 2. С. 79-86
- 12.Толпежніков Р.О. Сутність та методика оцінювання фінансового потенціалу підприємства // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. Вип. 2, Т . 1. С. 277–282.
- 13.Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 316 с.
- 14.Формування фінансового механізму сталого розвитку України: [монографія] / за ред. д-ра екон. наук, професора О. П. Кириленко та д-ра екон. наук, доц. О. І. Тулай. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 414 с.
- 15.Шумська С. С. Фінансовий потенціал країни: методологія визначення та оцінки / С. С. Шумська // Фінанси України, 2007. №5. С 55-64.